

Hazánk legmélyebb zombolya jelenlegi ismereteink szerint — amint valószínűleg kevesen tudják — a Bükk fennsíkjának D-i pereméhez közel nyíló *Kisköháti zombolya* (népiesen Feneketlen lyuk). Az eredetileg 43 m mélységig járható zombolya mélyebb szakaszait *Dancza János* egri barlangkutató tárta fel 1939-ben kitartó munkával, egy szellemsen megoldott felvonószerkezet segítségével. Kb. 2.5 vagonra való kötörmelék eltakarítása után egy 45 m hosszú, 30 m széles és mintegy 20 m magas teremre akadt, melyből egy újabb kürtön át 113 m mélységig ereszkedett le. Itt ismét meglékelve a törmeléket, kb. további 20 m-t sikerült lehatolnia. *A Kisköháti zombolya legmélyebben elért pontja tehát több, mint 130 m mélyen van a bejárat szintje alatt.*

Mélységi sorrendben **második zombolyunk** a Gömör—tornai karsztban, az Alsóhegy fennsíkján nyíló *Almási zombolya*. Ezt — mint köztudomású — *dr. Kessler Hubert* mászta be először 1927-ben 103 m mélységig. Később, 1934-ben a zombolya fenekén felfedezett szűk nyíláson át *113 m mélységig sikerült lejutnia*. A zombolya legmegkapóbb képződménye egy, a Baradla „Csillagvizsgáló”-jánál is magasabb cseppkőoszlop.

Hazánk **harmadik legmélyebb zombolya** a gömöri karszt Felsőhegyének D-i peremén nyíló *Tornagörgőt zombolya*, vagy népiesen Ördöglyuk. Ennek teljes bemászása csak az elmúlt nyáron sikerült az MKE és a m. kir. Földtani Intézet kutatóinak, akik *104 m mélységben érték el a zombolya legmélyebb pontját*. Szakvéleményük szerint ez a zombolya nem vízszintes barlangból felharapódzott kürtő, hanem a hegyperemmel párhuzamos közethasadék.

Zombolyaink rangsorában a mult százmunkban ismertetett *Csengőlyuk* 100 méteres mélységével a negyedik helyet foglalja el ugyan, de hatalmas szádája, újszerű tudományos következtetésekre alapot adó oldaljárata, valamint hatalmas méretű cseppkővei jelentőségét megnövelik.

A Solymári barlang, mely a Magyar Barlangkutató Társulat szakszerű kezelésében turista szempontból szépen fejlődik, újabban tudományos téren is elsőrangú fontosságot nyert. *A Kiskörút* végét, valamint a *Sikló* kürtőjének tetejét kitöltő, preglaciális korú vörös agyagból ugyanis több, mint 200.000 esztendő emlősállatok csontjai jutottak a Magyar Nemzeti Múzeum birtokába. Ezek

között legértékesebb egy jávorbika teljesnek mondható csontváza, mely jelenleg az egész világon egyedülálló, valamint egy orrszarvú és egy bölénytehén csontmaradványai. Velük együtt számos apróbb emlős csontja és szép csigafauna került felszínre. — Nem hallgathatjuk el, hogy ismét turista barlangkutatók voltak azok, akiknek a nagyjelentőségű lelet felfedezését és kiásását köszönhetjük és akik ezáltal szolgálatot tettek a tudománynak.

A Gálosházi cseppkövesbarlang érdekeségeire hívja fel a természetjárók és szakemberek figyelmét ifj. *dr. Xántus János* tanár az Erdély című folyóirat f. évi szeptemberi számában. *Gálosháza* a bihari *Királyerdő É-i* pereméhez közel, *Rév* községtől 6 km-rel Ny-ra fekszik. A község templomától É-ra 30—40 m-nyire, egy bűvópatak víznyelőjébe leereszkedve járta be ifj. Xántus János az érdekes cseppkövesbarlangot, melynek alsó, mintegy 150 m hosszú folyosójában patak folyik, míg felső, száraz ága szép és érintetlen cseppkőképződményekben bővelkedik. A barlang mostanáig megismert szakaszainak hosszúsága 360 m-re tehető.

A bakonyi barlangok rövid ismertetését lapunk 1938. évi márciusi és áprilisi számában adtam közre. Minthogy azóta számos újabb — eddig jórészt ismeretlen — barlangot volt alkalmam átkutatni a Bakonyban, a lehető teljesség kedvéért az alábbiakban ezeknek a legfontosabb adatait folytatólagosan közlöm.

Csigahegyi sziklaüreg Városlód határában, a Csigahegy É-nak kiugró (a térképen Várhegynek jelzett) nyúlványának orrán, mintegy 15 m viszonylagos és kb. 344 m tszf magasságban. nummulinás mészkő alkotta sziklafalban, 2 m magasán. Hat méter hosszú, folyosószerű kimállott üreg sziklafenekel.

Gyenespusztai barlang Szentgál határában, Gyenespuszta pajtájától 80 lépésnyire É-ra az erdőszélen, kb. 487 m tszf magasságban. A kürtőszerű bejáratlal kezdődő, egykori víznyelőbarlang 20 m hosszú és 5 m mélyre nyúlik le a júrakorú cefalopodás mészkőbe. Alján kisebb teremmé bővül, melynek fenekén tócsák vannak.

Kisgáthegyi sziklaodú Bakonybél határában, a Kisgáthegy 407 m-es magassági pontjától D-re mintegy 600 m-re, kb. 380 m tszf magasságban. Dachsteini mészkősziklák között nyíló, 3 m hosszú, jelentéktelen sziklaodú.
Bertalan Károly.